

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 66/2013-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. apríla 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť J. B., Z., zastúpeného advokátom JUDr. M. V., Advokátska kancelária, Z., vo veci namietaného porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/127/2000 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/127/2000 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/127/2000 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prieťahov.

3. J. B. **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Zvolen **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Zvolen je **p o v i n n ý** uhradiť J. B. trovy právneho zastúpenia v sume 275,94 € (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. M. V., Advokátska kancelária, Z., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 66/2013-11 z 30. januára 2013 prijal na ďalšie konanie sťažnosť J. B., Z. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/127/2000.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom namietaného konania, a to na strane odporcu vedeného okresným súdom na základe návrhu na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva podaného 12. júna 2000.

Podľa vyjadrenia sťažovateľa doterajšia doba konania okresného súdu je aj s prihliadnutím na samotnú povahu konania neprimerane dlhá a okresný súd spôsobuje v predmetnom konaní zbytočné prieťahy, v čom vidí sťažovateľ porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ vo svojej argumentácii dôvodí, poukazujúc pritom na podrobný chronologický prehľad úkonov namietaného konania, že okresný súd „nemá organizovanú svoju činnosť tak, aby priesťahom predchádzal“.

Konkrétne sťažovateľ argumentuje, že okresný súd prispel ku skutočnosti, že namietané konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené, viacerými svojimi nesprávnymi rozhodnutiami, ktoré boli zo strany nadriadeného súdu zrušené.

Sťažovateľ podrobne špecifikuje obdobia poznačené podľa jeho názoru zbytočnými priesťahmi a uvádza: „... k ničím neodôvodneným priesťahom v konaní a nečinnosti Okresného súdu Zvolen došlo po zrušení rozsudku a vrátení veci v období od 27.06.2009 do 16.09.2009, celkom v dĺžke 81 dní; v období od 18.09.2009 do 26.01.2010, t.j. v období od doručenia návrhu navrhovateľky na rozšírenia a zmenu návrhu až do dňa rozhodnutia súdu o nepripustení zmeny návrhu, a to celkom v dĺžke 129 dní; v období od 23.09.2010 do 30.11.2010, t.j. v období od vypracovania znaleckého posudku do pojednávania dňa 01.12.2010, celkom v dĺžke 68 dní; v období od 19.01.2011 do 29.11.2011, t.j. v období od doručenia odvolania navrhovateľky proti uzneseniu o priznaní výšky znalečného zo dňa 05.01.2011, keď spis musel byť nadriadeným súdom vrátený bez vybavenia na odstránenie väd a po 30.11.2011 na vydanie opravného uznesenia v dĺžke 314 dní a napokon za nečinnosť súdu je možné považovať aj obdobie, keď so súhlasom súdu znalec prekročil uznesením stanovenú lehotu 60 dní na vypracovanie doplnenia znaleckého posudku, keď znalec prevzal spis dňa 15.04.2012 a doplnenie znaleckého posudku odovzdal súdu až dňa 09.11.2012. A napokon, v priesťahoch pokračuje súd prvého stupňa aj po doručení doplnenia znaleckého posudku, keď síce bol dňa 21.11.2012 vydaný pokyn na doručenie doplnenia znaleckého posudku účastníkom, k jeho realizácii však doposiaľ nedošlo.

Na základe vyššie uvedeného je možné konštatovať, že od vrátenia veci nadriadeným súdom došlo k priesťahom v konaní celkom v dĺžke 592 dní. “

Sťažovateľ tiež dodáva, že nápravy sa pokúsil domôcť aj využitím právneho prostriedku – sťažnosťou na priesťahy v konaní podanou okresnému súdu 21. júla 2012.

Na základe všetkých uvedených argumentov preto sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/127/2000 a priznal mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 000 €.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril okresný súd prostredníctvom svojej predsedníčky, ktorej vyjadrenie doručené ústavnému súdu 6. marca 2013 obsahovalo podrobný chronologický prehľad procesných úkonov konania, konštatovanie skutkovej zložitosti veci *„z dôvodu zložitosti v zisťovaní skutkových okolností prípadu“* a túto argumentáciu: *„Nezistila som, že by v konaní pred okresným súdom vznikli bezdôvodné prieťahy, ktoré by boli spôsobené súdom. Poukazujem na to, že súd vo veci pravidelne konal. K celkovej dĺžke konania prispelo správanie sa účastníkov konania. Vo veci bolo v priebehu súdneho konania podaných viacero návrhov na mimosúdne vyriešenie sporu a za tým účelom poskytnutá lehota; boli podávané zmeny návrhu a ďalšie procesné návrhy, pričom aj v dôsledku toho dochádzalo k predlžovaniu konania. V dôsledku podaných odvolaní spis bol štyrikrát predložený na rozhodovanie odvolaciemu súdu. Vo veci bolo nariadené znalecké dokazovanie geodetom a kontrolné znalecké dokazovanie, ďalej bolo trikrát nariadené znalecké dokazovanie na ocenenie nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu.*

Účastníkmi sa spochybňovali závery znaleckého dokazovania, namietala sa zaujatosť zákonnej sudkyne, bol daný návrh na prikázanie veci inému súdu. Ide o objektívne skutočnosti, ktoré majú vplyv na dĺžku konania aj bez subjektívneho zavinenia sudcu. V tomto prípade nejde však o zdržanie pričítateľné štátu (súdu).

Hoci súdne konanie trvá objektívne dlhú dobu, nezistila som vo veci subjektívne zapríčinené prieťahy súdom v súdnom konaní.“

V liste predsedníčka okresného súdu zároveň vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

V podaní doručenom ústavnému súdu 4. apríla 2013 vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej aj sťažovateľ. Vo svojom stanovisku sťažovateľ uviedol, že sa nestotožňuje s argumentáciou okresného súdu o skutkovej zložitosti sporu, naopak, považuje ho za štandardný občianskoprávny spor predstavujúci bežnú súčasť

rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Sťažovateľ uviedol, že podľa jeho názoru prieťahy boli spôsobené práve okresným súdom, ktorý organizoval svoju činnosť neefektívne. V tejto súvislosti predstrel túto konkrétnu argumentáciu: „*V stručnosti poukazuje sťažovateľ len na tie najhmatateľnejšie pochybenia Okresného súdu vo Zvolene, keď v prvom prípade bol dňa 13.06.2006 podaný návrh na doplnenie dokazovania, pristúpenia ďalšieho účastníka a zmenu petitu návrhu, o ktorom zákonná sudkyňa žiadnym spôsobom nerozhodla a až keď bol ten istý návrh predložený druhýkrát dňa 17.09.2009, bolo o ňom rozhodnuté.*

V druhom prípade zákonná sudkyňa v rozsudku zo dňa 02.07.2008 rozhodovala tým spôsobom, že rozhodla mimo návrhu navrhovateľky a zrušila a vyporiadavala podielové spoluvlastníctvo účastníkov aj k tým pozemkovým nehnuteľnostiam, ktoré boli výlučným vlastníctvom sťažovateľa alebo v jeho bezpodielovom spoluvlastníctve.

Vyššie uvedený spôsob výkonu rozhodovacej činnosti súdu opodstatnene vyvolal v sťažovateľovi pochybnosti o nezaujatosti zákonnej sudkyne a preto jeho návrhy smerujúce k zaujatosti alebo prikázaniu veci inému súdu nemôžu byť hodnotené na jeho ťarchu ako ním spôsobené prieťahy.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom súvisiaceho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Ústavný súd po preskúmaní obsahu sťažnosti, stanoviska okresného súdu a súvisiaceho súdneho spisu dospel k týmto pre posúdenie sťažnosti relevantným zisteniam:

Navrhovateľka podala 12. júna 2000 okresnému súdu návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva rozdelením veci.

Okresný súd uskutočnil 6. novembra 2000 vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené pre účely pokusu o uzavretie mimosúdnej dohody týkajúcej sa nesporných častí nehnuteľností a pre účely predloženia vyjadrenia a listinných dôkazov. Účastníci konania informovali okresný súd v priebehu februára 2001 o nemožnosti pokračovať

v mimosúdnom konaní z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti právneho zástupcu sťažovateľa, ktorý o ukončení svojej práceneschopnosti upovedomil okresný súd 21. augusta 2001, na základe čoho okresný súd vyzval 6. septembra 2001 navrhovateľku na predloženie vyjadrenia, či na podanom návrhu trvá. Po kladnom vyjadrení navrhovateľky, že zotrváva na podanom návrhu, sťažovateľ 1. októbra 2001 doručil okresnému súdu návrh mimosúdnej dohody, ktorú predložil navrhovateľke.

Uznesením z 30. júla 2002 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru geodézie a uložil znalcovi povinnosť predložiť znalecký posudok do 30 dní od uskutočnenia ohliadky nehnuteľností, ktorú okresný súd zrealizoval 19. septembra 2002. Okresný súd 31. októbra 2002 vyzval znalca, aby oznámil termín predloženia vypracovaného znaleckého posudku. Znalec reagoval vyjadrením, že posudok predloží 16. decembra 2002, pričom však okresnému súdu 16. decembra 2002 oznámil, že z objektívnych dôvodov posudok predložiť nemôže (chybný údaj uvedený v príslušnom katastri nehnuteľností), a vyjadril sa, že po získaní rozhodnutia o oprave chyby môže znalecký posudok dokončiť do 30 dní. Znalecký posudok bol okresnému súdu predložený 11. marca 2003.

Okresný súd uznesením z 24. augusta 2004 nariadil kontrolné znalecké dokazovanie z odboru geodézie, v rámci ktorého uložil znalcovi povinnosť predložiť vypracovaný znalecký posudok v lehote 30 dní od prevzatia spisu. Znalec 21. septembra 2004 okresnému súdu oznámil, že vzhľadom na svoje pracovné úlohy môže znalecký posudok vypracovať do konca novembra, príp. decembra 2004. Okresný súd akceptoval predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku do 10. decembra 2004, avšak vyzval znalca, aby si osobne prevzal súvisiaci spisový materiál až 16. decembra 2004, kedy si znalec spisový materiál aj prevzal a znalecký posudok následne okresnému súdu predložil 29. apríla 2005.

Okresný súd 5. mája 2005 vyzval účastníkov konania, aby predložili svoje stanovisko k znaleckému posudku, pričom sťažovateľ reagoval 24. mája 2005 a navrhovateľka 15. júna 2005. Okresný súd vykonal 7. novembra 2005 pojednávanie, ktoré po vyjadrení účastníkov konania odročil na neurčito pre účely predloženia stanovísk účastníkov a tiež listinných dôkazov. Sťažovateľ predložil svoje stanovisko 14. novembra 2005 a navrhovateľka 18. novembra 2005. Okresný súd 11. mája 2006 navrhovateľku vyzval, aby v intenciách výzvy adresovanej jej na pojednávaní spresnila petit svojho návrhu.

Okresný súd vyzval 20. júna 2006 sťažovateľa, aby zaujal stanovisko k vyjadreniu navrhovateľky, pričom sťažovateľ reagoval 17. augusta 2006 a 25. augusta 2006. Následne okresný súd uskutočnil 29. januára 2007 pojednávanie.

Okresný súd na pojednávaní 2. júla 2008 vyhlásil rozsudok, ktorým zrušil podielové spoluvlastníctvo účastníkov konania, prikázal nehnuteľnosti do vlastníctva navrhovateľky a zaviazal ju vyplatiť sťažovateľovi zodpovedajúcu sumu. Sťažovateľ podal proti rozsudku odvolanie. Nadriadený súd rozsudkom z 10. februára 2009 prvostupňový rozsudok zrušil a vrátil vec okresnému súdu na nové konanie. Odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil s odkazom na ustanovenie § 221 ods. 1 písm. h) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu, pričom prvostupňový súd zaviazal riadiť sa dôsledne právnou úpravou obsiahnutou v ustanoveniach § 142 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov zakotvujúcou jednotlivé spôsoby zrušenia a vyporiadania podielového vlastníctva, ako aj poradie, v ktorom môžu byť tieto spôsoby použité. V nadväznosti na to odvolací súd uložil okresnému súdu doplniť dokazovanie výsluchom účastníkov konania a následne odborným posúdením zo strany znalca.

Okresný súd uznesením z 2. februára 2012 nariadil doplnenie znaleckého posudku v lehote 60 dní od doručenia predmetného uznesenia (právoplatnosť nadobudlo 12. marca 2012), pričom požiadal Okresný súd Banská Bystrica o doručenie spisového materiálu znalcovi. Znalec 19. apríla 2012 požiadal z dôvodu preukázanej práceneschopnosti o predĺženie lehoty o 75 dní. Okresný súd 13. apríla 2012 vyzval znalca, aby si prevzal spisový materiál, ktorý znalec prevzal 4. mája 2012. Okresný súd 6. septembra 2012 vyzval znalca na predloženie znaleckého posudku. Znalec okresnému súdu 18. septembra 2012 oznámil, že z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti nemohol znalecký posudok ukončiť. Znalecký posudok (doplnok) bol okresnému súdu predložený 6. novembra 2012.

Okresný súd 13. marca 2013 termín pojednávania určený na 20. marec 2013 zrušil z dôvodu hospitalizácie sťažovateľa.

V čase rozhodovania ústavného súdu nebola vec sťažovateľa pred okresným súdom meritórne skončená.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ zároveň namieta porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd skúma vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a preto aj v prípade sťažovateľa preskúmal z hľadiska charakteru prerokúvanej veci jej skutkovú a právnu zložitosť (1), ďalej správanie sťažovateľa v priebehu konania (2) a napokon aj postup konajúceho súdu (3).

1. Pokiaľ ide o otázku právnej a faktickej zložitosti sporu, v ktorom je sťažovateľ odporcom, ústavný súd konštatuje, že predmet konania, ktorým je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva sťažovateľa a navrhovateľky, možno hodnotiť ako skutkovo náročnejší, pretože rozhodnutie veci závisí od posúdenia skutočností, na ktoré boli potrebné odborné znalosti, a teda dokazovanie ustanovením znalca, resp. znalcov, ako aj dokazovanie

výsluchom účastníkov, zaobstaraním a vyhodnotením listinných dôkazov, čo si vyžaduje časovo náročnejší procesný postup v konaní, ktorý však nemôže ospravedlniť obdobia zistenej nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu identifikované preskúmaním súvisiaceho spisu. Právnu zložitosť posudzovanej veci sťažovateľa ústavný súd nezistil.

2. V rámci hodnotenia prípadných zbytočných prietáhov v súdnom konaní z hľadiska druhého kritéria zistil ústavný súd určité okolnosti signalizujúce podiel sťažovateľa ako jeho účastníka na predĺžení konania narušením jeho plynulosti, aj keď treba povedať, že v miere nepatrnej v porovnaní s narušením plynulosti konania zavineným samotným okresným súdom.

V prvom prípade išlo o pasivitu sťažovateľa, aj keď spôsobenú objektívnymi okolnosťami (práceschopnosť právneho zástupcu sťažovateľa), ktorá narušila plynulosť konania v štádiu nasledujúcom po odročení pojednávania vykonaného 6. novembra 2000, keď sa účastníci konania pokúsili dosiahnuť uzavretie mimosúdnej dohody.

Ďalším negatívnym momentom v postupe konania pričítateľným na vrub sťažovateľovi, aj keď opätovne zapríčineným objektívnymi okolnosťami, bolo odročenie pojednávania určeného na 20. marec 2013 z dôvodu práceschopnosti sťažovateľa.

Ústavný súd sa v rámci druhého kritéria relevantného pre posúdenie otázky zbytočných prietáhov konania vysporiadal aj s obranou okresného súdu, ktorý vo svojom stanovisku poukazoval na realizáciu procesných návrhov zo strany účastníkov konania vrátane sťažovateľa, majúcich podľa názoru okresného súdu tiež negatívny vplyv na plynulý priebeh konania.

Vo svojich rozhodnutiach ústavný súd viackrát vyslovil, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani na vrub vo veci konajúcemu štátnemu orgánu (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04). V súlade s touto judikatúrou preto dobu zodpovedajúcu rozhodovaniu o sťažovateľových uplatnených procesných návrhoch ústavný súd zohľadnil pri určení výšky finančného zadosťučinenia, ktoré sťažovateľovi nálezom priznal.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v posudzovanom konaní.

Ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, pre ktoré sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu v posudzovanom konaní dospel k záveru, že závažnými nedostatkami, ktoré narušili plynulosť konania, boli obdobia nečinnosti, v ktorých okresný súd nekonal bez toho, aby mu v tom bránila závažná prekážka, ale aj jeho neefektívny postup.

Krátkodobejšie obdobie pasivity kvantifikovateľné nečinnosťou v rozsahu približne štyroch mesiacov zaznamenal ústavný súd v úseku konania od 15. júna 2005, keď bolo okresnému súdu predložené vyjadrenie navrhovateľky, do 7. novembra 2005, keď okresný súd vykonal vo veci pojednávanie.

Ďalšie obdobie nečinnosti v rozsahu približne piatich mesiacov zaznamenal ústavný súd v etape konania od 18. novembra 2005, keď bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie navrhovateľky, do 11. mája 2006, keď okresný súd vyzval navrhovateľku na úpravu petitu návrhu.

Nečinnosťou zodpovedajúcou dĺžke približne štyroch mesiacov bolo poznačené obdobie konania od augusta 2006, keď okresnému súdu doručil svoje stanovisko sťažovateľ, do 29. januára 2007, keď vykonal okresný súd pojednávanie.

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) predovšetkým štát zodpovedá za prietahy spôsobené jeho orgánmi, a to tak orgánmi, ktoré konanie vedú, ako aj orgánmi, ktoré poskytujú znalecký posudok alebo poskytujú inú

činnosť pri dokazovaní (napr. *Allenet de Ribemont v. Francúzsko*, séria A, č. 308, alebo *Martins Moreira v. Portugalsko*, séria A, č. 143).

V intenciách zmienenej judikatúry ESLP ústavný súd kvalifikuje ako neefektívny postup okresného súdu jeho činnosť v štádiách konania týkajúcich sa v prvom prípade obstarania znaleckého posudku, v druhom prípade obstarania doplnenia znaleckého posudku, keď v oboch prípadoch ustanovení znalci nerešpektovali súdom určenú lehotu na vypracovanie znaleckého posudku (resp. doplnenia znaleckého posudku) a predložili ich s neprimeraným časovým odstupom, a to v prvom prípade 7 mesiacov a v druhom prípade 8 mesiacov od uloženia povinnosti. Okresný súd postupoval nesústredene, keď akceptoval nedodržanie lehoty zo strany ustanovených znalcov (aj keď z ospravedlnených dôvodov, v prvom prípade pracovná zaťaženosť znalca, v druhom prípade práceneschopnosť znalca) a nezabránil sťažovaniu postupu konania, v prvom prípade napr. poučením znalca o jeho postavení a povinnostiach v konaní v zmysle § 16 ods. 1 a 2 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalloch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, prípadne s využitím možností poriadkových opatrení v zmysle § 53 OSP, v druhom prípade promptným ustanovením iného znalca, ktorý by bol spôsobilý znalecký posudok vypracovať v primeranej lehote.

Neefektívny postup okresného súdu potvrdzuje aj rozhodnutie nadriadeného súdu z 10. februára 2009, ktorým odvolací súd zrušil prvostupňový rozsudok z dôvodov podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. h) OSP, teda pre nesprávne právne posúdenie veci a nedostatočne zistený skutkový stav a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie so záväznými právnymi pokynmi ďalšieho postupu.

Ústavný súd konštatuje, že relevantným faktorom, ktorý mal negatívny dopad na plynulý priebeh posudzovaného konania, bol postup okresného súdu a zbytočné prietahy, ktorých sa dopustil, v dôsledku označených období nečinnosti (v celkovom rozsahu trinásť mesiacov), ako aj v dôsledku svojho neefektívneho a nesústredeného postupu.

S ohľadom na všetky už uvedené závery nemožno doterajšiu dobu konania vedeného pred okresným súdom (viac ako dvanásť rokov) považovať z hľadiska požiadaviek čl. 6 ods. 1 dohovoru za primeranú a ani za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu sťažovateľa zaručenému čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľa boli porušené (bod 1 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj porušenie práva na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu pred okresným súdom meritórne skončené, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľ domáhajúc sa rozhodnutia súdu vo svojej veci nachádza (bod 2 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Žiadosť o priznanie primeraného finančného zadost'účinenia odôvodnil sťažovateľ nemajetkovou ujmov, ktorú nemožno napraviť obnovením stavu pred porušením jeho základného práva garantovaného ústavou a práva garantovaného dohovorom, pričom výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno podľa názoru sťažovateľa vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu.

Ústavný súd sa v danom smere stotožnil s argumentáciou sťažovateľa a považoval v tomto prípade za primerané priznať mu finančné zadost'účinenie, a to v sume 2 500 €,

ktoré zohľadňuje charakter zbytočných prieskumov v konaní a nemajetkovú ujmu sťažovateľa spočívajúcu v pocite právnej neistoty.

Pri určení výšky primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadostučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (II. ÚS 58/02, III. ÚS 111/02).

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom, ktorých výšku špecifikoval sumou 410,73 € (vo vyjadrení k stanovisku okresného súdu).

Pri určení výšky náhrady trov bolo treba vychádzať z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012. Ústavný súd priznal úhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, pričom za tretí úkon právnej služby sťažovateľom uplatňovanú náhradu trov konania nepriznal, pretože tento úkon nepovažoval za taký, ktorý by relevantným spôsobom prispel k objasneniu skutkového stavu posudzovanej veci. Vychádzajúc z uvedeného za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2013 patrí odmena v sume 2 x 130,16 €, k tomu tiež 2 x režijný paušál v sume 7,81 €. Ústavný súd tak priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v celkovej sume 275,94 €.

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa okresný súd, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2013

